

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018, emisă în cauza penală în privința lui

*Grigoriev Andrei Alexandr, născut la
XXXXX, originar și locuitor al sat.
XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 31.07.2017 - până la 12.01.2018

instanța de apel:

de la 30.01.2017 - până la 21.03.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 01.06.2018 – până la 12.09.2018

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul central, din 12 ianuarie 2018, Grigoriev Andrei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei norme, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 420 de unități convenționale, echivalentul sumei de 21 000 lei.

Cerința părții acuzării cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Grigoriev Andrei, în perioada cuprinsă între prima decadă a lunii ianuarie 2017 și data de 17.03.2017, deținând în posesie în baza procurii XXXXX din 30.10.2015, autocamionul de model „XXXXX” cu n/î bulgărești XXXXX și nr. caroseriei XXXXX nefiind în posibilitate de a-l exploata din motivul expirării termenului reviziei tehnice, cu scop de cupiditate, manifestat prin intenția de a se eschiva de la achitarea taxei

pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Bulgaria, precum și a plății pentru testarea stării tehnice a acestei unități de transport, a decis să intre în posesia unui ecuson și raport de verificare tehnică falsificate, a vehiculului în cauză. În scopul realizării intențiilor sale, în perioada de timp sus-numită, într-un loc nestabil, prin intermediul unor persoane neidentificate, Grigoriev Andrei a obținut și a intrat în posesia actului însoțitor pentru autocamionul de model „XXXXX” cu n/î bulgărești XXXXX și nr. caroseriei XXXXX și anume a blanchetelor ecusonului și raportului de verificare tehnică a vehiculului, nr. XXXXX din 10.01.2017, considerate a fi niște documente care atestă examinarea la data sus-indicată de către Stația de testare auto din or. XXXXX, Bulgaria, a acestui mijloc de transport și lipsa neajunsurilor și defecțiunilor tehnice, cu valabilitate pe teritoriul și în afara teritoriului Republicii Bulgaria, care-i oferea lui Grigoriev Andrei dreptul de circulație în traficul național și internațional rutier cu autovehiculul indicat, în perioada de valabilitate a ecusonului și raportului de verificare tehnică a autovehiculului, nr. XXXXX din 10.01.2017, documente care, conform concluziilor din raportului de constatare tehnico – științifică nr. 138 din 30.03.2017, sunt confecționate din hârtie, cu elemente fluorescente în spectrul ultra-violet, cu folosirea metodelor de tipar offset-plasa de fiond și textile de culoare albastră, cu folosirea metodei de imprimare laser monocromatic - rubricile și textele, instrument scriptural (pix cu bilă) – semnăturile, nu la întreprinderea specializată în confecționarea blanchetelor de documente.

Ulterior, conștientizând faptul că, deține documente oficiale falsificate prin contrafacere de către alte persoane, urmărind scopul folosirii unor acte oficiale false, Grigoriev Andrei a deținut blanchetele ecusonului și raportului de verificare tehnică a vehiculului nr. XXXXX din 10.01.2017, eliberate pentru autocamionul de model „XXXXX” cu n/î bulgărești XXXXX și nr. caroseriei XXXXX, până la 17.03.2017, ora 12:35, când le-a prezentat împreună cu automobilul în cauză, colaboratorilor echipei mobile din cadrul Direcției Regionale Vest a Departamentului Poliției de Frontieră, în cadrul unui control de frontieră de rutină, în s. Feteasca, com. Călmățui, r-ul Hîncești, care se află în apropierea Punctului de Trecere a Frontierei de Stat „Leușeni”.

3. Nefiind de acord cu sentința, la 12 ianuarie 2018 a declarat apel procurorul în Procuratura r-ului Hîncești, Vasile Disculțu, solicitând casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei inculpatului precum și soluționării cererii privind încasarea cheltuielilor judiciare, cu emiterea unei decizii în această parte, prin care inculpatului Grigoriev

Andrei, să-i fie aplicată pedeapsa de 500 unități convenționale cu încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 2880 de lei.

În susținerea cererii declarate, apelantul a invocat că, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, este prevăzută pedeapsa minimă de 550 de unități convenționale, iar prin aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în coroborare cu prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, noua limită minimă de pedeapsă nu poate fi mai mică de 500 de unități convenționale. Cu referire la cheltuielile judiciare, acuzatorul de stat a invocat că acestea urmau a fi încasate de la inculpat, în temeiul prevederilor art. 143 alin. (2) și 229 alin. (2) Cod de procedură penală, în mărime de 2880 de lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018, a fost admisă cererea de apel declarată de către procuror, casată sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului Grigoriev A. și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Lui Grigoriev Andrei, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, i-a fost stabilită o pedeapsă, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sub formă de amendă în mărime de 500 de unități convenționale, echivalentul sumei de 25 000 lei.

Cerința acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpatul Grigoriev Andrei, în beneficiul statului, a sumei de 2880 lei cu titlu de cheltuieli pentru întocmirea rapoartelor de constatare tehnico – științifică și de expertiză judiciară, a fost respinsă ca neîntemeiată.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. Instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că, inculpatul Grigoriev Andrei a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, împrejurări constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, motiv pentru care, vinovăția inculpatului nici nu a fost contestată.

Referindu-se la argumentele invocate de către apelant privind aplicarea eronată a pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel, a considerat că, acestea sunt întemeiate reieșind din raționamentul că, potrivit prevederilor art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, pedeapsa cu amendă este cert stabilită de la 550 la 950 unități convenționale. Astfel,

reieșind din prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, rezultă că mărimea amenzii nu poate fi mai mică de 500 de unități convenționale, fapt confirmat și prin pct. 34 din Hotărârea explicativă a Curții Supreme de Justiție nr.13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești”, prin urmare, reieșind din cele constatate supra, inculpatului recunoscut vinovat prin sentință de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, instanța de apel a considerat ca fiind corect, de a aplica o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 de unități convenționale, echivalentul sumei de 25000 lei.

Cu referire la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare, instanța de apel a considerat că, această cerință este neîntemeiată și corect a fost respinsă de către prima instanță, deoarece cheltuielile invocate, prin prisma prevederilor art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, nu urmează a fi puse în sarcina inculpatului întrucât, acestea sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și sunt cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, dar nu cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală în legătură cu efectuarea urmăririi penale.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, prin care, invocând temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei, în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2880 lei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În argumentarea cererii depuse, recurentul a susținut că:

- instanța de apel, n-a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art.101, 394, 414 Cod de procedură penală, și n-a indicat temeiurile care au dus la respingerea apelului declarat de acuzatorul de stat, iar acestea constituie temei de drept pentru recurs ordinar deoarece, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea ce ține de respingerea solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată;

- legiuitorul a expus suficient de clar în norma art. 229 Cod de procedură penală, obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat. Prin urmare în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor

cheltuieli, este neîntemeiată, or, procurorul în apelul declarat a făcut dovada cheltuielilor suportate de stat la efectuarea expertizelor judiciare;

- efectuarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat;

- obligația inculpatului condamnat de a suporta cheltuielile judiciare este principială, deoarece ce săvârșirea infracțiunii atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, inclusiv pentru a i se aplica infractorului pedeapsa de a suporta cheltuielile judiciare îi revine acestuia în principal;

- prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial 40-41108 din 09.02.2018), alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, a fost abrogat prin ce se atesta intenția legiuitorului de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului. Potrivit prevederilor alin. (1) art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei;

- trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului, este în contradicție și cu prevederile art. 16 alin. (2) din Constituția RM, potrivit căreia: „Toți cetățenii R. Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice...”, iar banii cheltuiți de stat în urma acțiunilor infracționale a făptașului, care este recunoscut vinovat în modul stabilit de lege, sunt bani publici ce revin din contribuțiile cetățenilor. De asemenea, alin. (1) art. 1398 Cod civil, prevede obligarea reparării prejudiciului patrimonial cauzat prin acțiuni sau omisiuni, de cei care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul patrimonial. În acest sens prevalează legea supremă, adică Constituția RM și în cazul dat prejudiciul cauzat nu este numai a statului, dar a tuturor cetățenilor, impozitele cărora nu ar trebui să acopere cheltuielile unor făptași ce intenționat au comis infracțiuni. Astfel se va garanta și cerințele art. 6 § 1 CEDO, ce garantează fiecărei persoane dreptul la un proces echitabil și în special, egalitatea părților în proces, care, în procesele judiciare în care se ciocnesc interese opuse, presupune că fiecare parte trebuie să aibă posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții în care nici una părți nu deține prioritate vădită;

- se constată inegalitatea părților în proces și punerea proprietății publice, garantate de art. 127 alin. (2) din Constituția RM, într-o situație

defavorizată față de condamnatul care a acționat ilicit față de bugetul public, ceea ce, conform legislației în vigoare și jurisprudenței CEDO, nu poate fi admis;

- experiența statelor europene la acest capitol (Germania, Estonia, Letonia, România), unde lucrurile stau altfel, practicile în domeniu, la toate etapele unui proces penal, pun sarcina achitărilor pe seama persoanei care a săvârșit infracțiunea și nu pe umerii contribuabililor onești. Astfel, experiența europeană presupune virarea sumelor necesare pentru avansarea cheltuielilor judiciare către bugetul organelor de drept pentru ca, în cele din urmă, acestea să fie achitate de persoana recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în coraport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

În speță se constată că, recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia, în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, iar potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se reține că, recurentul contestă decizia instanței de apel indicând în calitate de temei pentru recurs, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției acesteia privind respingerea apelului declarat de procuror în partea soluționării cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză penală.

Verificând legalitatea deciziei sub aspectul contestat, în urma cercetării materialelor cauzei, Colegiul penal reține că, motivele invocate

de recurent în susținerea temeiului de drept nominalizat, nu s-au confirmat, în acest context fiind aduse următoarele considerente.

Colegiul penal, analizând textul deciziei atacate atestă că, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra cerinței părții acuzării cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, solicitare ridicată spre soluționare și în prezentul recurs ordinar, bazându-și soluția privind respingerea apelului procurorului în această parte, pe prevederile art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere și cu jurisprudența CtEDO.

În acest sens, Colegiul penal face trimitere la pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, în care s-a statuat că, art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, nu poate fi interpretat ca impunere de a da un răspuns detaliat pentru fiecare argument (cauza Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie printr-un alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Colegiul penal apreciază critic alegațiile recurentului cu privire la faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei, nu a ținut cont de prevederile art. 101, 229, 394, 414 Cod de procedură penală, or, instanța de apel a reținut corect circumstanțele suportării cheltuielilor judiciare, care nu urmează a fi puse în sarcina inculpatului Grigoriev Andrei, întrucât acestea sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și sunt cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, dar nu cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală.

În speță, efectuarea expertizei judiciare a fost impusă în baza prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece prin alte metode nu era posibilă stabilirea adevărului și respectiv, a fost dispusă de către organul de urmărire penală, iar potrivit prevederilor art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, nr. 68 din 14.04.2016: *„În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova”*.

În această ordine se reține că, potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală: *„Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului*

sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor”, în speță fiind stabilit cu certitudine că, numirea expertizei judiciare costul efectuării căreia, se solicită de a fi încasat din contul inculpatului Grigoriev Andrei, în calitate de ordonator este organul de urmărire penală, care în temeiul prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a avut obligația să dispună efectuarea expertizei tehnice a documentelor, în vederea constatării autenticității documentelor ce servesc obiect material al componenței de infracțiune incriminate inculpatului, având totodată, potrivit art. 100 alin. (1) Cod de procedură penală, competența administrării probelor în procesul penal, or, în lipsa unui raport de expertiză ce ar demonstra cu certitudine falsificarea documentelor oficiale, folosite de inculpatul Grigoriev Andrei la exploatarea autocamionului de model „XXXXX” înmatriculat în Republica Bulgaria, nu era posibilă stabilirea componenței de infracțiune și înaintarea învinuirii lui Grigoriev Andrei.

Abrogarea art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, pe care recurentul o apreciază ca fiind un argument major în susținerea solicitării sale, nu are relevanță la caz deoarece efectuarea măsurilor procesual-penale, costul cărora se solicită de a fi încasat de la inculpatul Grigoriev Andrei, a fost petrecută până la abrogarea alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 40-41108 din 09.02.2018), astfel argumentul recurentului cu privire la faptul că „prevederile alin. (1) art. 3 Cod de procedură penală, potrivit cărora în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei,, este formal și inaplicabil speței deferite.

Atât timp cât statul are obligația, în sensul art. 6 CEDO, de a dovedi vinovăția persoanei trasă la răspundere penală în conformitate cu prevederile art. 24, 56 Cod de procedură penală, prin intermediul agenților săi, care la rândul lor, conform art. 96, 97 Cod de procedură penală, au sarcina probațiunii, legea penală îi garantează acuzatului dreptul la prezumția nevinovăției prin prisma art. 8 Cod de procedură penală, liberându-l de obligația de a-și demonstra nevinovăția, raționament care își găsește aplicabilitate și în raport cu orice chestiune conexă, necesară pentru demonstrarea vinovăției inculpatului, cum este efectuarea la caz a expertizei și raporturilor de constatare.

Astfel, dispunerea de către organul de urmărire penală a efectuării raporturilor de constatare și expertizei tehnice a documentelor, a fost o

acțiune indispensabilă procesului penal, or, la acea etapă Grigoriev Andrei beneficia de prezumția nevinovăției, care îl libera de obligația de a-și demonstra nevinovăția, așadar ultimul neavând careva îndatoriri pecuniare față de dispozițiile și acțiunile organului de urmărire penală, care în virtutea legii are obligația de a acumula probe pentru stabilirea adevărului pe caz, iar punerea în sarcina persoanei recunoscute vinovate de comiterea unei infracțiuni, a achitării cheltuielilor judiciare pentru acțiunile organului de urmărire penală, nu poate fi reținută atât timp cât legea procesual-penală reglementează clar și explicit acest aspect.

În plenitudinea celor constatate, reieșind din corectitudinea respingerii, de către prima instanță și instanța de apel, a solicitării procurorului privind recuperarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului, apreciind netemeinicia argumentelor invocate în recursul ordinar deferit prezentei examinări, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, deoarece este vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2018, în cauza penală în privința lui *Grigoriev Andrei Alexandr*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 octombrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma